

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

๑. นางวิสาขาเห็นพ่อผัวอยู่ เห็นพระเถระรูปนั้นแล้ว จึงดำริว่า เราจะบอกพ่อผัว (ดูจะ) ไม่เหมาะ จึงได้ยืมหลบไปเสียโดยประการที่พ่อผัวนั้นจะแลเห็นพระเถระไม่ได้ ฯ แต่พ่อผัวนั้นเป็นคนพาล แม้เห็นพระเถระแล้วก็ทำเป็นเหมือนไม่เห็น ก้มหน้าบริโภคอย่างเดียว ฯ นางวิสาขาทราบว่า พ่อผัวเราถึงแลเห็นพระเถระแล้วก็ไม่กระทำความสำคัญ จึงเรียนว่า ขอได้โปรดข้างหน้าเถิด ท่านเจ้าข้า พ่อผัวดิฉันกำลังเคี้ยวกินของเก่า ฯ ท่านเศรษฐีนั้นแม้อดกลิ่นไว้ได้ในเวลาที่พวกนิครนถ์ว่ากล่าว (แต่) ในขณะที่นางวิสาขาพูดว่า พ่อผัวดิฉันกำลังเคี้ยวกินของเก่า นั้นเอง ชักมือออกมาแล้วพูดว่า พวกท่านจงนำข้าวปายาสนี้ออกไป จากที่นี่ จงลากนางนั้นออกไปจากเรือนหลังนี้ นางคนนี้กระทำเราให้มีชื่อว่าเป็นคนเคี้ยวกินของไม่สะอาด ในเวลามงคลเห็นปานนี้ ฯ นางวิสาขาได้ยืมถ้อยคำพ่อผัวแล้วจึงเรียนว่า คุณพ่อ พวกเราออกมาด้วยเหตุเพียงนี้เท่านั้นหามิได้ตัวดิฉันคุณพ่อได้นำมาเหมือนขี้ข้าหัวหมอน้ำ ซึ่งถูกนำมาจากท่าน้ำหามิได้ ธรรมดาพวกลูกสาวของพ่อแม่ซึ่งยังทรงชีพอยู่จะออกมาด้วยเหตุเพียงเท่านี้เท่านั้นหามิได้ ด้วยเหตุนี้นั้นเอง คุณพ่อดิฉันจึงให้เชิญกุมภพี ๘ คน มาในเวลาที่ (ดิฉัน) มา ณ ที่นี้ แล้วบอกว่า ถ้าโทษเกิดขึ้นแก่ลูกสาวของเรา ขอพวกท่านพึงช่วยชำระ แล้วมอบดิฉันไว้ในมือของกุมภพีพวกนั้น คุณพ่อโปรดให้เชิญกุมภพีพวกนั้นมาแล้วให้ชำระโทษดิฉันเถิด ฯ

๒. ครั้งนั้น เมื่อผัวเมียคู่นั้นกำลังเดินไป บังเกิดเมฆใหญ่มิใช่ฤดูกาลขึ้นแล้ว ฯ ท้องฟ้าได้มีฝนตกไม่ขาดสาย ดุจสายฟ้าติดทั่วไปโดยรอบ (และ) ดุจแตกสลายลงด้วยเสียงฟ้าร้อง ฯ ขณะนั้นลมเกิดแต่กรรมของนางปั่นป่วนแล้ว ฯ นางเรียกสามีมาบอกว่า นาย ลมเกิดแต่กรรมของฉันปั่นป่วนแล้ว ฉันไม่อาจทนทานได้ ท่านจงรู้สถานที่ไม่มี

ฝนลงเพื่อดิฉันเกิด ๆ สามีนั้นก็มีมืออยู่ในมือ ตรวจดูข้างโน้นและข้างนี้ เห็นพุ่มไม้ที่เกิดบนจอมปลวกแห่งหนึ่ง เริ่มจะตัดแล้ว ๆ ที่นั่น อสรพิษมีพิษร้ายกาจเลื้อยออกจากจอมปลวกกัดเขาแล้ว ๆ ในขณะนั้นเอง ตัวของเขามีสีเขียวเหมือนกับถูกเปลวเพลิงซึ่งตั้งขึ้น ณ ภายในหม้ออยู่ ล้มลง ณ ที่นั้นเอง ๆ ฝ่ายภริยานอกนี้เสวยทุกข้ออย่างใหญ่หลวง แม้แลดูการมาของเขายู่ ก็มีได้เห็นเขาเลย คลอดบุตรแม่อีกคนหนึ่ง ๆ ทารก ๒ คน ทนกำลังลมฝนไม่ได้ ร้องไห้ลั่นอยู่ ๆ นางเอาเขาทั้ง ๒ และมือทั้ง ๒ ยันเหนือแผ่นดิน กระทำทารกแม่ทั้ง ๒ นั้นไว้ในระหว่างห้องตำรายู่เดียวให้ราตรีผ่านไปแล้ว ๆ เนื้อตัวทั้งสิ้นได้เป็นเหมือนสีใบไม้ที่เหลืองคล้ายไม่มีโลหิตฯ เมื่ออรุณขึ้นแล้ว นางอุ้มบุตรคนหนึ่งซึ่งมีสีเหมือนชิ้นเนื้อ (และ) จูงบุตรคนนอกนี้ พุดว่า มาเถิดพ่อ พ่อของลูกไปทางนี้ เดินไปตามทางที่สามีไป เห็นสามีนั้นกระทำกาละล้มลงบนจอมปลวก มีสีเขียว (ทั้งตัว) ตัวแข็ง จึงร้องให้รำไรรออยู่ว่า เพราะอาศัยเรา ผัวเราจึงตายที่หนทางเปลี่ยว เดินไปแล้ว ๆ นางเห็นแม่น้ำจิวดีเต็มเปี่ยมด้วยน้ำประมานเข้าประมานนม เพราะฝนตกคืบยังรุ่งแล้วไม่อาจข้ามน้ำพร้อมกับทารกทั้ง ๒ คนได้ เพราะความที่ตนมีความรู้่น้อย จึงวางบุตรผู้พี่ไว้ที่ฝั่งนี้ พานบุตรคนนอกนี้ไปฝั่งโน้น ลากกิ่งไม้ที่หักมาแล้วให้บุตรนอน คิดว่าเราจักไปสำนักของบุตรคนนอกนี้ ไม่อาจละบุตรอ่อนได้ เดินไป (พลง) เหลียวดู (บุตรนั้น) บ่อย ๆ ๆ ครั้งนั้น ในเวลาที่นางเดินไปถึงถึงท่ามกลางแม่น้ำ เขี้ยวตัวหนึ่ง เห็นกุมารนั้น จึงโฉบลงจากอากาศด้วยความเข้าใจว่าเป็นชิ้นเนื้อ ๆ นางเห็นเขี้ยวนั้นกำลังโฉบลงเพื่อต้องการบุตร (ของตน) จึงยกมือทั้ง ๒ ขึ้น เปล่งเสียงดังลั่นออกไป ๓ ครั้งว่า สู้สู ดั่งนี้เป็นต้น ๆ เขี้ยวไม่ได้ยินเสียงนั้นเลย เพราะความไกล จับกุมารบินขึ้นไปยังเวหาแล้ว ๆ แม่บุตรที่อยู่ ณ ฝั่งนี้ ก็เห็นแม่ยกมือทั้ง ๒ ขึ้นเปล่งเสียงดังอยู่ ณ ท่ามกลางแม่น้ำ จึงลงน้ำไปโดยเร็ว ด้วยความเข้าใจว่า แม่เรียกเรา ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพิกากับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. วิสาขา สสรุ วิชมานา จิตา ตํ ทิสฺวา สสรุสฺส อาจิกฺขิตุํ อยุตฺตนฺติ ยถา
 โส เถรํ ปสฺสตี, เหวํ อปคฺนตฺวา อฏฺฐจาลี ฯ โส ปน พาลो เถรํ ทิสฺวาปิ
 อปสฺสนนฺโต วีย หุตฺวา อโฆมุโข ภูณฺชเตว ฯ วิสาขา เถรํ ทิสฺวาปิ เม สสุโร สณฺณํ
 นกโรตีตี ฅตฺวา อติจฺจน ภาฺนเต, มยฺหํ สสุโร ปุราณํ ชาหตีตี อาห ฯ โส นิคฺคณฺเจหิ
 กถิตกาลเ อธิวาเสตฺวาปิ ปุราณํ ชาหตีตี วุตฺตกฺขณฺเยว หตฺถํ อปเนตฺวา อิมํ
 ปายาสํ อีโต หรถ, เอตํ อิมสฺมา เคหา นิกฺกขุณฺณ, อยํ มํ เหวรุเป มงฺคลกालเ
 อสุจฺฆาหํ นาม กโรตีตี อาห ฯ วิสาขา สสรุสฺส กถํ สุตฺวา อาห ตาต น เอตฺต-
 เกเนว มยํ นิกฺขมาม, นาทํ ตุมฺเหหิ อุทกตฺติตฺโต กุมฺภทาสี วีย อาเนีตา, ฅรฺมานก-
 มาตาปิตฺตูนํ ฅีตโร นาม น เอตฺตเกเนว นิกฺขมนฺติ, เอตฺเตเนว เม การณฺน ปิตา
 อีชาคมนกาลเ อฏฺฐจ กุฏฺฐมฺพิเก ปกฺโกสาเปตฺวา สเจ เม ฅีตุ โทโส อุปฺปชฺชตี,
 โสเชยฺยาถาตี วตฺวา มํ เตลํ หตฺเถ จเปลี เต ปกฺโกสาเปตฺวา มยฺหํ โทลํ โสธาเป-
 ถาตี ฯ **(ธมฺมปทฏฺฐกถาย ตติโย ภาโค/หน้า ๖๐ - ๖๑)**

๒. อถ เตลํ คจฺจนฺตานํ มหาอกาลเมโฆ อุทปาที ฯ สมฺนตา วิชฺชุลตาหิ
 อาทิตฺตํ วีย เมฆตฺถนิตฺเตหิ ภิชฺชมานํ วีย ฅาราปาตนิรฺนตฺรํ นภํ อโหลี ฯ ตสฺมี ฅณฺ
 ตสฺสา กมฺมชฺวาตา จลีสฺสุ ฯ สา สามิกํ อามนเตตฺวา สามิ กมฺมชฺวาตา เม จลิตา,
 น สกฺโกมิ สนฺธฺชาเรตุํ, อโนวสฺสกฏฺฐจานํ เม ฅานาหีตี อาห ฯ โส หตฺถคตฺยา วาลียา
 อีโต จีโต จ อุปฺชาเรนฺโต เอกสฺมี วมฺมิกมตฺถเก ฅาตคฺมุพํ ทิสฺวา จินฺหิตุํ อารภี ฯ
 อถ นํ วมฺมิกโต นิกฺขมิตฺวา โฆรวีโส อาลีสวีโส ฅลีสฺสุ ฯ ตสฺมี ฅณฺเยวสฺส สรฺรํ
 อนฺโต สมฺภูจิตาหิ อคฺคิฅาลาหิ ฅยฺหมานํ วีย นีลวณฺณํ หุตฺวา ตตฺเถว ปตี ฯ
 อิตฺราปิ มหาทุกฺขํ อนฺภวมาภา ตสฺส อากมฺนํ โอลเเกนฺตีปิ ตํ อทิสฺวา ว อปรํปิ

ปุตตัม วิชาลัย ๗ เทว ทารกา วาตวภูจิวะคัม อสหมานา มหาวิรว วิรวนุติ ๗ สา อุโภปิ
 เต อุทรนุเตร กตฺวา ทวีหิ ชนฺนุเกหิ เจว หตฺเถหิ จ ภูมียํ อุปปีเพตฺวา จิตฺวา รตฺตี
 วีตินาเมสิ ๗ สกฺลสรีรํ นิลฺโลหิตํ วิย ปญฺญูปลาสวณฺณํ อโหสิ ๗ สา อุภูจิตฺเต
 อรุณเณ มํสเปสิวณฺณํ เอกํ ปุตตํ องฺเณนาทาย อิตฺรํ องฺคฺลียา คเหตุวา เอหิ ตาต,
 ปิตา เต อิตฺ อโศตฺติ วตฺวา สามิกสฺส คตฺมคฺเคน คจฺจนฺตี ตํ วมฺมิกมตฺถเก กาลํ
 กตฺวา ปตฺติตํ นีลวณฺณํ ฆทฺชสรีรํ ทิสฺวา มํ นิสฺสาย มม สามิกเ ปนฺเถ มโศตฺติ
 โรหนฺตี ปริเทวนฺตี ปายาลิ ๗ สา สกฺลรตฺตี เทเวณ วุฏฺจตฺตา อจิริวตี นหิ
 ชานฺนุปรมาณณนปรมาณเณน อุทเกณ สมปริปฺนฺณํ ทิสฺวา อตฺตโน มนฺทพฺพุทิตาย
 ทวีหิ ทารเกหิ สทฺธิ อุทกํ โอตฺริตฺตํ อวิสหนฺตี เชฏฺจปุตฺตํ ไอริมตีเร จเปตฺวา อิตฺรํ
 อาทาย ปรตฺธีรํ คนฺตฺวา สาขามงฺคํ อตฺถริตฺวา นิปฺชชาเปตฺวา อิตฺรสฺส สนฺติกํ
 คมิสฺสามีติ พาลปุตฺตกํ ปหาตฺตํ อสฺกโกหนฺตี ปฺนปฺปฺนํ นิวตฺติตฺวา โอลอยมานา
 ปายาลิ ๗ อถสฺสา นทิมชฺฉมํ คตฺกालเ เอโก เสโน ตํ ภูมารํ ทิสฺวา มํสเปสิตี
 สณฺณาย อากาสโต ภสฺสิ ๗ สา ตํ ปุตฺตตสฺสตฺถาย ภสฺสนนฺตํ ทิสฺวา อุโภ หตฺเถ
 อุทฺธิปิตฺวา สฺสูติ ติกฺขตฺตํ มหาสทฺทํ นิจฺจาวเรสิ ๗ เสโน ทูรภาเวณ ตํ อสฺสูตฺวา ว
 ภูมารกํ คเหตุวา เวหาลํ อุปฺปตฺติตฺวา คโต ๗ ไอริมตีเร จิตฺปุตฺโตปิ มาตฺรํ นทิมชฺฉเม
 อุโภ หตฺเถ อุทฺธิปิตฺวา มหาสทฺทํ นิจฺจารยมานํ ทิสฺวา มํ ปกฺโกสตีติ สณฺณาย เวเคน
 อุทเก ปติ ๗ (ธมฺมปทฺฏจกถย จตฺตฺโต ภาโค/หน้า ๑๓๖ - ๑๓๘)

ให้เวลา ๔ ชั่วโมงพีกา กับ ๑๕ นาที.